

TANTÁRGYI TEMATIKA ÉS FÉLÉVI KÖVETELMÉNYRENDSZER

Tantárgy neve	Környezeti nevelés és módszertana
Tantárgy kódja	BOV1115
Meghirdetés féléve	3.
Kreditpont	5
Heti kontaktóraszám (elm. + gyak.)	2+2
Félévi követelmény	kollokvium
Előfeltétel (tantárgyi kód)	BAI0002
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Mándy Tihamér főiskolai docens
Tantárgy oktatója és beosztása	Bajnay -Szabó Mónika
Tantárgyfelelős intézet kódja	OTI

FÉLÉVES TEMATIKA:

Az előadások témái	A szemináriumok témái
<p>1. hét A környezeti nevelés és módszertana fogalma, tárgya, célja, tartalma. A környezeti nevelés előzményei és jellemzői. Környezeti nevelés a 20. században, a környezeti nevelés tartalmának mai értelmezése.</p>	<p>1. hét A környezeti nevelés tartalmi, módszertani kérdései. A környezettudatos gondolkodás, szemlélet alakítása.</p>
<p>2. hét A környezeti nevelés értelmezése. Az óvodai nevelés országos alapprogramjának elemzése a környezeti nevelés szempontjából az óvodai nevelés országos alapprogramjának I-IV. fejezetében.</p>	<p>2. hét Kulcskompetenciák értelmezése a környezeti tartalom, fejlesztésének lehetőségei. Az egészséges életmódra nevelés fogalma, helye az óvodai nevelés országos alapprogramjában.</p>
<p>3. hét A környezeti nevelés kapcsolata az óvodai élet tevékenységformáival: a játékkal, a tanulással, a munkajellegű tevékenységekkel.</p>	<p>3. hét Hallgató beszámoló a környezeti nevelés lehetőségeiről játék, tanulás, munka tevékenységek során.</p>
<p>4. hét A környezeti nevelés kapcsolata az óvodai élet tevékenységformáival: az anyanyelvi neveléssel, verselés, meséléssel, a matematikával, a mozgással, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, valamint rajzolás, festés, mintázás, kézimunkával.</p>	<p>4. hét A természeti, társadalmi környezettel kapcsolatos irodalmi alkotások, dalok, zenehallgatási anyagok, képzőművészeti alkotások gyűjtése, bemutatása hallgatói beszámolók alapján.</p>
<p>5. hét Az óvodai környezeti nevelés folyamatában</p>	<p>5. hét A tanulási folyamat szerkezeti elemei:</p>

történő tanulás jellemzői, a tanulási folyamat szerkezeti elemei.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Motiválás ◆ Tények, információk gyűjtése, bemutatása, átadása ◆ Az információk feldolgozása ◆ Rendszerezés – rögzítés ◆ Alkalmazás – gyakorlás ◆ Ellenőrzés – értékelés <p>Gondolkodási műveletek a környezeti nevelésben. Hallgatói beszámoló a környezeti nevelés folyamatában alkalmazható fejlesztő játékokról.</p>
6. hét Az óvodai környezeti nevelés folyamatában történő tanulás alapelvei, törvényszerűségei.	6. hét Az óvodai környezeti nevelés folyamatában történő tanulás alapelvei, törvényszerűségeinek feldolgozása: tudományosság és érthetőség, megerősítés elve, motiváció, tudatosság, aktivizálás, életközelség elve, tartósság, szilárdság, fokozatosság, rendszeresség elve, szemléletesség, differenciálás, visszacsatolás, játékoság elve. Hallgatói beszámoló a differenciálás lehetőségeiről a környezeti nevelésben.
7. hét Az óvodai környezeti nevelés módszerei, kiválasztásának szempontjai, felosztása. Hagyományos pedagógiai módszerek.	7. hét Fogalmak párosítása, megmagyarázása: magyarázat, elbeszélés, megbeszélés, beszélgetés, szemléltetés, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés, projekt, játék. Előre egyeztetett témában projekt készítése, bemutatása, megbeszélése.
8. hét A környezeti nevelés speciális természettudományos megismerő módszerei, különös tekintettel: kísérletek, szenzitív játék.	8. hét Speciális természettudományos megismerő módszerek a gyakorlatban. Egyszerű természettudományos kísérletek óvodában, az óvodában alkalmazható kísérlet bemutatása, megbeszélése előre egyeztetett témában.
9. hét Az óvodai környezeti nevelés eszközei, csoportosítása, az eszközökkel kapcsolatos követelmények. Szemléltető és segédeszközök a környezet megismerésére nevelésében. Az önállóan készített eszközök alkalmazásának pedagógiai, pszichológiai indokai.	9. hét Az OKOS(KOC)KA fejlesztő kockajáték család bemutatása. Állatok, természetismeret, életmód, témakörök feldolgozása, játék a kockákkal. Saját készítésű eszközök készítése, évszakfa, évszaktábla. Az önállóan készített segédeszközök bemutatása alkalmazása, elemzése, megbeszélése.
10. hét Az óvodai környezeti nevelés szervezeti keretei, formái; szervezési módok, munkaformák, a fejlesztés típusai, tartalma.	10. hét Előre egyeztetett témában mikro tanítás a természeti, társadalmi környezet témaköréből. A látottak megbeszélése.

<p>11. hét</p> <p>Az óvodai környezeti nevelés helyszínei. Tapasztalatszerzési lehetőségek a természeti és a társadalmi környezetből. Az óvodapedagógus feladatai a helyszíni tevékenységek megszervezésében (séták, kirándulások). Közlekedési alapismeretek az óvodában.</p>	<p>11. hét</p> <p>Az óvodapedagógus feladatai a helyszíni foglalkozások megszervezésében.</p> <p>I. A múzeumlátogatások, állatkertek, erdei kirándulások szerepe a környezeti nevelésben. Erdei illemszabály.</p> <p>II. A csoportszobában, kiemelten a természetsarokban.</p> <p>III. Gyermekmunka az udvaron, a gyakorlókertben és az élősarokban. Az óvoda udvarának szerepe a környezeti nevelésben. Gyógynövények az óvodakertben. Kisállattartás az óvodában. Közlekedési képességek és azok fejlesztési lehetőségei játékokkal az óvodában. Előre egyeztetett témában mikro tanítás a természeti, társadalmi környezet témaköréből. A látottak megbeszélése.</p>
<p>12. hét</p> <p>Felkészülés az óvodai környezet megismerésére nevelés tervezésére: tematikus ütemterv összeállítása. A környezeti nevelés tartalma, témakörei. Az ünnepek. A tartalom elrendezésének általános, a feldolgozás speciális szempontjai: eltérő szokások, hagyományok megismerése, a kulturális másság tolerálása, elfogadtatása.</p>	<p>12. hét</p> <p>Jeles napok a természetben, hagyományok: néphagyomány, zöld, jeles napok. Jeles napok az óvodában: Az állatok világnapja, A víz világnapja, a Föld napja, Madarak és fák napja feldolgozása. Az óvodapedagógus tervező munkája. Előre egyeztetett jeles zöld nap tervezése, bemutatása, megbeszélése. Tematikus terv készítése kooperatív csoportmunkában.</p>
<p>13. hét</p> <p>Felkészülés az óvodai környezeti nevelőmunkára. A környezeti nevelés tervezése. A tevékenységi terv formai követelményei. A fejlődés és fejlesztés egysége, az életkori sajátosságok figyelembe vétele. Differenciálás, egyéni bánásmód.</p>	<p>13. hét</p> <p>A tevékenységi terv felépítése. Tevékenységi terv készítése mintaterv alapján kooperatív csoportmunkában egy szabadon választott témában, az előző szemináriumon készített tematikus terv felhasználásával.</p>
<p>14. hét</p> <p>Matematikai tartalmak a külső világ tevékeny megismerésében. A matematikai nevelés eszközei, a kiválasztást és alkalmazást meghatározó tényezők. A tervezés komplexitása. A matematikai nevelés anyaga, témaköreinek összefüggései. Előre egyeztetett témába tevékenységi terv beadása a vizsgára bocsátás bemeneteként.</p>	<p>14. hét</p> <p>Matematikai játékok beépítése a külső világ tevékeny megismerése tevékenységbe. Matematikai játékok gyűjtése és beépítése egy-egy témában : számfogalom előkészítése, alapozása, halmazképzés, kiterjedések-összehasonlítás, testek és sík mértani formák. Előre egyeztetett témában mikro tanítás a matematikai tartalom beépítésével természeti, társadalmi környezet témaköréből. A látottak megbeszélése.</p>

Kötelező irodalom:

1. 363/2012. Korm. Rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról /hatályos/
2. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja
3. ELTE Tanító- és Óvóképző Kar Bihariné dr. Krekó Ilona – Kanczler Gyuláné dr. Az óvodai környezeti nevelés módszertana, Budapest, 2019 Szerkesztette: Dr. Vitályos Gábor Áron ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. ISBN 978 963 489 043 0

Ajánlott irodalom:

4. Páll Viktória: Játékkal játékosan! Ec-pec könyvek, Ec-Pec Alapítvány Budapest 201.
5. Labanc Györgyi (2004): Óvodások környezeti nevelése. Réce füzetek. 5. Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért, Budapest
6. Lukács Józsefné – Ferenczi Éva (2012): Kerek egy esztendő. Flaccus Kiadó, Budapest. ISBN 978 963 9412 96 5
7. Villányi Péter (2000, ford.): Környezetünk. Park Könyvkiadó, Budapest. ISBN 963 530 580
8. Szabó Endre (2002): Problémamegoldás és kreatív gondolkodás. Euroqualitas Kiadó, Budapest.
9. Paul Ginnis: Tanítási és tanulási receptkönyv, Alexandra kiadó 2007.
10. Dr. Spencer Kagan-Miguel Kagan: Kagan Kooperatív tanulás, Ökonet 2009.

FÉLÉVI KÖVETELMÉNYRENDSZER:**A foglalkozásokon történő részvétel:**

- Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)
- A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke a tantárgy heti kontakt óraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: kollokvium**Az értékelés módja, ütemezése:**

- A vizsga típusa: szóbeli
- A vizsgára bocsátás feltétele:
Egy tevékenységi terv elkészítése megfelelt minősítéssel. Határidő: 2019. dec. 12.

A kollokvium típusa: szóbeli

A vizsga témakörei azonosak a tematikában megadottakkal.

Az érdemjegy kialakításának módja:

A tevékenységi terv értékelése megfelelt, nem felelt meg értékeléssel történik.
A félévi jegyet a vizsga érdemjegye határozza meg.

Nyíregyháza, 2019. szeptember 20.

Bajnay-Szabó Mónika
külső óraadó

TANTÁRGYI TEMATIKA ÉS FÉLÉVI KÖVETELMÉNYRENDSZER

Tantárgy neve	Környezeti nevelés és módszertana
Tantárgy kódja	BOV1115L
Meghirdetés féléve	3.
Kreditpont	5
Heti kontaktóraszám (elm. + gyak.)	2+2
Félévi követelmény	kollokvium
Előfeltétel (tantárgyi kód)	BAI0002
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Mándy Tihámér főiskolai docens
Tantárgy oktatója és beosztása	Bajnay- Szabó Mónika
Tantárgyfelelős intézet kódja	OTI

FÉLÉVES TEMATIKA:

1. konzultáció

A környezeti nevelés és módszertana fogalma, tárgya, célja, tartalma. A környezeti nevelés előzményei és jellemzői. Környezeti nevelés a 20. században, a környezeti nevelés tartalmának mai értelmezése.

A környezeti nevelés értelmezése. Az óvodai nevelés országos alapprogramjának elemzése a környezeti nevelés szempontjából az óvodai nevelés országos alapprogramjának I-IV. fejezetében.

A környezeti nevelés kapcsolata az óvodai élet tevékenységformáival: a játékkal, a tanulással, a munkajellegű tevékenységekkel, anyanyelvi neveléssel, verselés, meséléssel, a matematikával, a mozgással, ének, zene, énekes játék, gyermektáncsal, valamint rajzolás, festés, mintázás, kézimunkával.

Az óvodai környezeti nevelés folyamatában történő tanulás jellemzői, a tanulási folyamat szerkezeti elemei.

Az óvodai környezeti nevelés folyamatában történő tanulás alapelvei, törvényszerűségei.

2. konzultáció

Az óvodai környezeti nevelés módszerei, kiválasztásának szempontjai, felosztása. Hagyományos, speciális természettudományos megismerő módszerei, különös tekintettel: kísérletek, szenzitív játék.

Az óvodai környezeti nevelés eszközei, csoportosítása, az eszközökkel kapcsolatos követelmények. Szemléltető és segédeszközök a környezet megismerésére nevelésében. Az önállóan készített eszközök alkalmazásának pedagógiai, pszichológiai indokai.

Az óvodai környezeti nevelés szervezeti keretei, formái; szervezési módok, munkaformák a fejlesztés típusai, tartalma.

Az óvodai környezeti nevelés helyszínei. Tapasztalatszerzési lehetőségek a természeti és a társadalmi környezetből. Az óvodapedagógus feladatai a helyszíni tevékenységek megszervezésében (séták, kirándulások). Közlekedési alapismeretek az óvodában.

3. konzultáció

Felkészülés az óvodai környezet megismerésére nevelés tervezésére: tematikus ütemterv összeállítása. A környezeti nevelés tartalma, témakörei. Az ünnepek. A tartalom elrendezésének általános, a feldolgozás speciális szempontjai: eltérő szokások, hagyományok megismerése, a kulturális másság tolerálása, elfogadtatása.

Felkészülés az óvodai környezeti nevelőmunkára. A környezeti nevelés tervezése. A tevékenységi terv formai követelményei. A fejlődés és fejlesztés egysége, az életkori sajátosságok figyelembe vétele. Differenciálás, egyéni bánásmód.

Matematikai tartalmak a külső világ tevékeny megismerésében. A matematikai nevelés eszközei, a kiválasztást és alkalmazást meghatározó tényezők. A tervezés komplexitása. A matematikai nevelés anyaga, témaköreinek összefüggései.

Kötelező irodalom:

1. 363/2012. Korm. Rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról /hatályos/
2. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja
3. ELTE Tanító- és Óvóképző Kar Bihariné dr. Krekó Ilona – Kanczler Gyuláné dr. Az óvodai környezeti nevelés módszertana, Budapest, 2019 Szerkesztette: Dr. Vitályos Gábor Áron ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. ISBN 978 963 489 043 0

Ajánlott irodalom:

4. Páll Viktória: Játékkal játékosan! Ec-pec könyvek, Ec-Pec Alapítvány Budapest 201.
5. Labanc Györgyi (2004): Óvodások környezeti nevelése. Réce füzetek. 5. Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért, Budapest
6. Lukács Józsefné – Ferenczi Éva (2012): Kerek egy esztendő. Flaccus Kiadó, Budapest. ISBN 978 963 9412 96 5
7. Villányi Péter (2000, ford.): Környezetünk. Park Könyvkiadó, Budapest. ISBN 963 530 580
8. Szabó Endre (2002): Problémamegoldás és kreatív gondolkodás. Euroqualitas Kiadó, Budapest.
9. Paul Ginnis: Tanítási és tanulási receptkönyv, Alexandra kiadó 2007.
10. Dr. Spencer Kagan-Miguel Kagan: Kagan Kooperatív tanulás, Ökonet 2009.

FÉLÉVI KÖVETELMÉNYRENDSZER:

A foglalkozásokon történő részvétel:

- Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)
- A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke részidős képzésben a tantárgy konzultációs óraszámának egyharmada. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.).

Félévi követelmény: kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése:

- A vizsga típusa: szóbeli
- A vizsgára bocsátás feltétele:
Egy tevékenységi terv elkészítése megfelelt minősítéssel. Határidő: 2019. november. 12.

A kollokvium típusa: szóbeli

A vizsga témakörei azonosak a tematikában megadottakkal.

Az érdemjegy kialakításának módja:

A tevékenységi terv értékelése megfelelt, nem felelt meg értékeléssel történik.
A félévi jegyet a vizsga érdemjegye határozza meg.

Nyíregyháza, 2019. szeptember 20.

Bajnay-Szabó Mónika
külső óraadó